

Деревлянське князівство Від Гіллеї до Полісся, від Лещенця до Олевська

Вивчаючи та досліджуючи історію краю, доволі часто зустрічається байдужість до минулого, до збереження знань, до вивчення та порівняння. Хтось фантазуючи, хтось завдяки невдалому перекладу, спотворює історичні факти, заводячи в глухий кут цілі відрізки минулого, що в свою чергу так чи інакше впливає на наше життя. Адже порівнюючи минуле з сьогоденням, набагато простіше віднайти істину, прийняти правильне рішення. Одним з таких моментів, як приклад, є пошуки походження назви міста Олевськ. Тільки завдяки передачі інформації з уст в уста, в Олевську збереглась давня назва місцевості «Лещенець», за допомогою якої, порівнюючи її з даними Слов'янської енциклопедії, та іншими назвами поселень, які збереглись, є можливість наблизитись як до реального походження самого міста, так і його назви.

ОРЕХОВЕЦ – город Древлянской земли, на р.Уборть (правый приток Припяти), один из городов, упоминавшихся в былине о Добрине Никитиче. Некоторые исследователи (Н.Бессонов в XIX в., а за ним Б.Рыбаков в XX в. и др.) установили, что название «О» - искаженное за века наименование г. Олевск (ныне районный центр Житомирской обл. на Украине), который находится чуть к северу от Коростеня. Олевск входил в так называемый «треугольник древлянских городов» - Искоростень (Коростень) – Вручий (Овруч) – О.(Олевск). Здесь сохранилась построенная в 1596 г. Крестовая в плане 5-главая каменная Николаевская церковь, которая выразительным силуэтом, лаконизмом композиции объемов и монументальностью является одним из наиболее ярких произведений украинского зодчества кон. XVI в.

(За даними Славянської енциклопедії. Київська русь – Московія 2 т.).

Розглядаючи матеріал Слов'янської енциклопедії, хотілось би уточнити, що Свято-Миколаївська церква побудована на руїнах католицького костелу босоногих кармелітів. Щодо «треугольника древлянських городов», то враховуючи що **Малин*** є містом Деревлянського князівства, таких трикутників є чотири: 1. Коростень - Овруч - Олевськ. 2. Коростень – Овруч – Малин. 3. Коростень – Малин – Хорошів. 4. Коростень – Хорошів – Олевськ. Всі ці чотири трикутники, своїми прямими кутами сходяться у Коростені, та утворюють хрест. .

Отже із всього вище згаданого, та прийнявши до уваги деякі твердження пов'язані з усною народною творчістю, що Вольга Святославович княжив у «трьохгородах: Гурчевцом, Ореховцем та Крестьновцем».

Припускаючи що «Гурчевец» за співзвучністю кореня є Овруч (Вручий), «Крестьяновец», корінь КРСТ (крест), є Коростень (Искоростень), та враховуючи що в Олевську з лівого берега Уборті, є місцевість яка і до сьогодні має назву «Лещенець» (Ореховец) від слова ліщина (горіх), тут стає зрозуміло що назва «Ореховец» з'явилась завдяки перекладу з однієї мови на іншу справжньої назви «Лещенець». Що ж до походження назви «Лещенець», потрібно врахувати подібні назви міст Деревлянського князівства котрі збереглись до сьогодні, порівнюючи таким чином назви: Хо-чин (Хочино), Соби-чин (Собичино), Кочи-чин (Кочичино) та інші, отримуємо давню деревлянську назву Лес-чин, тут зрозуміло що «сч» трансформувалось у «щ». Таким чином **Лещин (Лес - чин, Ліс-чин**)** до наших днів дійшов як Лещенець, так само як і Гіллея стала Деревлянським князівством, а сьогодні ми живемо на Поліссі. Отже можна стверджувати, що до завоювання княгинею (**регентом*****) Ольгою, Деревлянського князівства, місто Олевськ називалось «Лещин» частина якого після спалення його Ольгою більш за все збереглась тільки по ліву сторону Уборті та стала носити назву

«Лещенець», з того ж часу спалену частину міста вірогідно почали називати **Олевсько** ****попелище.

Можна також припустити що назва Олевськ (Олевсько), остаточно закріпилася завдяки розбудові (відновленні) міста з правого берега Уборті , разом з запровадженням християнства Ольгою, на території Деревлянського князівства, адже Ольга ще у році 6463 (955 від Р.Х.), як говорить літопис, прийняла християнство.

Оскільки християнізації на Київських землях чинився опір, та враховуючи те, що Ольга знищивши всю деревлянську знать, та спаливши **Деревлянське князівство, яке до речі було одним з наймогутніших князівств у ті часи** *****.

Перемігши деревлянського князя Мала, Ольга отримала чудову нагоду для впровадження християнства на випаленій території, на яку отримала повне право, підкоривши її.

Чи правильно назву міста Олевськ пов'язувати з ім'ям князя Олега Святославовича, який князував з 6478 до 6485 рік (970 по 977 від Р.Х.), адже з таким підходом засновником міста міг бути і Олег (Віщий) з роду Рюрика , який за літописом заволодівши руськими князівствами, «почав городи ставити», але тут з різних причин виникають сумніви, що місто названо на честь як одного Олега так і іншого. Переконанням того що назва Олевськ, скоріш пов'язана з іменем Ольги, свідчать деякі факти які збереглись до сьогодні, це і урочище під Собичино «Ігорев Брод» де раніш протікала річка Ігорієво, , і урочище «**Ольжа**»*****, це також і свідчення місцевих мешканців про розташування масивних кам'яних хрестів між Олевськом та Тепеницею де відбувались тяжкі бої між деревлянами та військом Ольги, також на користь Ольги свідчить німецька топографічна карта 1940 року, де між Радороблем та Андрієвкою був населений пункт Ольгановка. На німецькій топографічній карті 1914 року, місто позначено як OļjewBk.

Звичайно підтвердити чи спростувати дану версію зможуть тільки ретельні археологічні дослідження Олевська, як з правого берега Уборті так і території між Тепеницею, Андрієвкою та Руднею Бистрою, адже за всіма припущеннями це була територія міста. На сьогодні впевнено можна стверджувати лиш одне, місто отримало назву Олевськ , не раніш 6391 року (883 року від Р.Х.), коли вперше деревлянське князівство було підкорено Віщим Олегом з роду Рюрика (регентом при Ігорю), але все таки більш вірогідно, що нова назва почала поступово закріплюватися після спалення міста Ольгою у 6454 році (946 від Р.Х.), разом з тим, є всі підстави стверджувати, що до запровадження християнства на землях Деревлянського князівства місто носило назву Лещин (Ліщин, Лещенець) ще з часів **Гіллеї та Скитії*******.

Також хотілось би зауважити, що досліджуючи походження назви міста , з'ясовується і походження слова «ліщина», та назви лісового горіха, Ліщини. Всім відомо що слово «ліщина» є похідним від «ліс, лісок»,а от продовження слова після першого складу «ліс», походить від «чин», у свою чергу другий склад слова «чин», можливо походить від Скитських монахів (ченців, ченці творили чин, діяння), але оскільки походження самого слова, та відповідно назви лісового горіха «ліщина» до сьогодні не було встановлено (мається на увазі територія, мова), є всі підстави вважати що саме слово, та назва лісового горіха «Ліщина» походять саме з олевщини, та напряду пов'язані як з місцевістю, територія якої в значній мірі складається з ліщини ,так із древньою назвою самого міста Лещин (Лещин, Ліщин, Лещенець). Тут не варто відкидати і можливе **ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ МІСТА**, вказуючи на місцевість, **«ВО ЛЕСКУ» (В ЛІЩИНІ)**, що пізніше трансформувалось в «Олеску», «в Олевску».

*- **Малин**, перша згадка 6399 (891) рік від Р.Х.

** - **Лес-чин**, «лес» (ліс), «чин» (почин, діяння). Одним із давньоруських значень слова «чин», є обов'язковий порядок розташування, у тому числі і в архітектурі), (назви

поселень з закінченням «чин» - можливо походять від Скитії, скитські монахи, ченці, звідси і хо-ченці, соби-ченці, кочи-ченці, та олевські лес-ченці).

*** - **Регент**, виконуючий обов'язки монарха

****- **Вольга**, тогочасне ім'я Олег та Ольга (Вольга) мало однакове значення.

*****- **Могутність Деревлянського князівства**, війна Ольги проти Деревлянського князівства тривала майже цілий рік. Могутність Деревлянського князівства підтверджується і тим що раніше у 6391 (883 від Р.Х.) році, Віщий Олег підкорив деревлян в останню чергу. Про могутність деревлян свідчить Давньогрецький історик Геродот, називаючи Деревлянську державу, «Гіллея».

***** - **Ольга** - Ольга (Вольга), через «ж» свідчить про жіночий рід імені, Ольга (Вольга), через «г» трактується як жіночий так і чоловічий рід.

***** - **Гіллея**, держава V ст. до Р.Х., за Геродотом лісова частина території сучасної України, на олевщині збереглося мабуть одне з найдавніших прізвищ «Гілюк», яке походить від назви древньої держави Гіллії (гілля, деревляни, полісся),

Скитія, держава VII – III ст. до Р.Х., в тому числі територія сучасної України (звідси і прізвище Скрит).

P.S.

Проводячи дослідження вишукуючи кожну зернину інформації, спостерігається як навмисне так і можливо з інших причин спотворення історії, яку маємо оберігати. Я можу пояснити, чому Собичино стало Комсомольським, але важко зрозуміти, чому Верховна Рада, замість того щоб повернути древню назву Собичин, та зберегти одну з небагатьох складових історії, яка в майбутніх дослідженнях, зможе стати тим елементом ланцюга, який виведе нас на більш глибокі пізнання історії, древнього життя та традицій наших предків, в чергове затверджує щось вигадане. Це також стосується і назви села Юрове, яке в 2010 році вирішили виправити на Юрово (Верховною Радою ще не затверджено), незважаючи на те, що і до сьогодні з уст багатьох місцевих жителів, назва села звучить як «Ярова», те ж саме з селом Радоробель, яке носило древню назву на честь протікаючої повз, одноіменної річки.

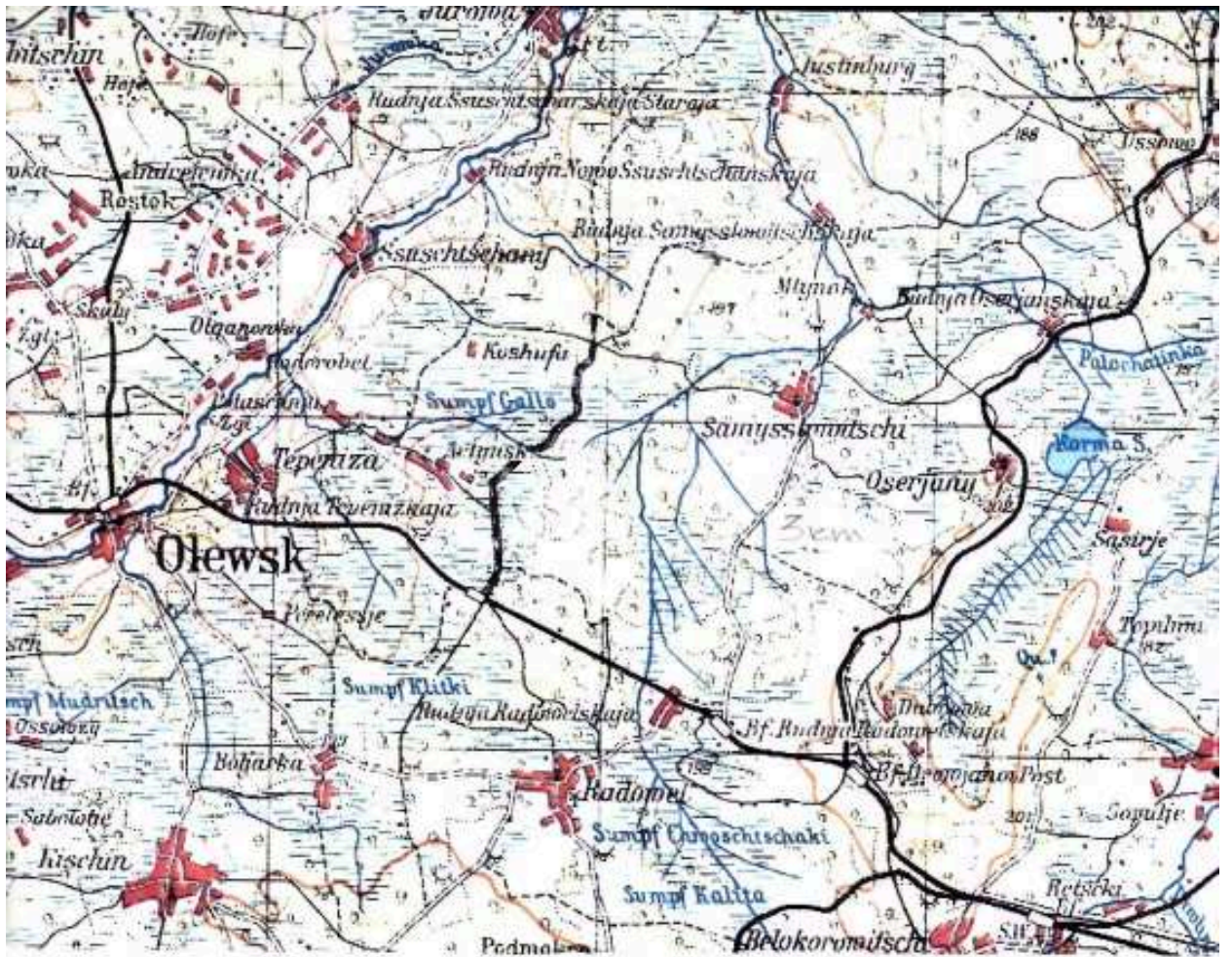
P.P.S.

Коментар олевчанина Сергія Борисовича Дорошенка.

[сергей дорошенко](#)

Я завжди задумувався чого наш куток називають Лещенцем. Старі люди говорили що на лівому березі поселення були на багато раніше чим на правому, біля церкви. Не знаю як зараз знаходяться всі горби до Рудні Бистої від Пушкіна але моя покійна бабка говорила що всі ці пагорби були з давніх давен поселеннями багатьох родин які до цих пір є нащадками тих хто зараз і живе в Олевську. Бо дуже багато прізвищ таких як в Олевську більш ніде не зустрічаються. А Лещенець мабуть так і назвали бо у нашій окрузі ліщина росте майже всюди.

19.03.7524 р.(2016 р. від Р.Х.), м. Олевськ, Ю.М.Ковалінський

Німецька топографічна карта 1940 рік.

Князь Мал.Коростень.

Князь Мал.Коростень.

Пам'ятник князю Малу у Коростені.